

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

De gældende regler om biblioteksafgift til forfattere m.fl. findes i lov om biblioteksafgift (lov nr. 307 af 9. juni 1982 som ændret ved lov nr. 197 af 25. maj 1983), jfr. bekendtgørelse nr. 636 af 14. december 1983 om biblioteksafgift (bilag).

Forslag til lov om biblioteksafgift blev fremsat af den tidligere regering i Folketinget den 17. marts 1982 (Folketingstidende 1982, sp. 3771) og blev vedtaget ved 3. behandling den 9. juni 1982 (Folketingstidende 1982, sp. 8740). Den senere lovændring blev fremsat i Folketinget den 17. december 1982 (Folketingstidende 1982, sp. 3810) og blev vedtaget ved 3. behandling den 6. maj 1983 (Folketingstidende 1983, sp. 10443-10445).

I følge § 9 i lov om biblioteksafgift skal loven optages til revision senest i folketingsåret 1985-86.

Siden lovens ikrafttræden har biblioteksafgiften været genstand for behandling i Udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen (ophavsretsudvalget). Endvidere har 2 udvalg: Udvalget vedrørende registrering af grammofonplader/bånd i folkebibliotekerne og Udvalget vedrørende registrering af billedkunst i folkebibliotekerne undersøgt og stillet forslag til, hvorledes registrering og optælling af fonogrammer (grammofonplader/bånd) og billedkunst med henblik på en eventuel ydelse af biblioteksafgift kan praktiseres.

Da biblioteksafgiften i 1978 var genstand for indgående overvejelser i det af kulturministeren nedsatte bogudvalg, udarbejdede ophavsretsudvalget et notat om en ophavsretlig biblioteksafgift. Heri droftedes navnlig den dagældende afgiftsordnings forenelighed med de internationale ophavsretskonventioner og de konventionsmæssige forhold ved indførelsen af en ophavsretlig biblioteksafgift. Et flertal i udvalget udtalte sig positivt med hensyn til at indføre en sådan afgift, men stillede ikke forslag herom. I forbindelse med vedtagelsen af loven om biblioteksafgift i 1982 anmodede kulturministeren ophavsretsudvalget om at fremkomme med en betænkning om indførelse af en ophavsretlig biblioteksafgift. Herunder skulle udval-

get belyse konsekvenserne af en sådan ordning og udarbejde et forslag til de fornødne lovbestemmelser. Ministeren anførte dog overfor udvalget, at en nyordning ikke burde gøre det muligt for ophavsmændene eller deres organisationer at hindre udlån.

I 5. delbetænkning »Ophavsretligt biblioteksvederlag« (Betænkning nr. 1038, 1985) fra ophavsretsudvalget stiller et flertal i udvalget forslag om, at man ændrer den eksisterende biblioteksafgift til en ophavsretlig vederlagsordning. Dette vil bl.a. medføre, at alle typer ophavsmænd, alle materialer, værker og værksformer og alle biblioteker, der udlåner materiale offentligt, dvs. også forskningsbiblioteker og eventuelle privatre biblioteker med offentligt udlån samt eventuelt amscentralerne for undervisningsmidler vil blive omfattet af biblioteksafgiften. Flertallet peger bl.a. på, at ophavsretligt biblioteksvederlag vil kunne bidrage til en afhjælpning af en række af de urimeligheder og skævheder, som præger den nugældende lovgivning, hvor nogle grupper af skabende og udøvende kunstnere slet ikke er berettiget til afgift, og andre kun er det formelt. Flertallet foreslår, at vederlaget etableres som en såkaldt aftalelicens, der bl.a. indebærer, at der indgås kollektive aftaler mellem bibliotekerne og en fællesorganisation for rettighedshaverne, der også har bindende virkning for de rettighedshavere, der står udenfor organisationen. Endvidere vil en ophavsretlig ordning gøre det muligt at lægge administrationen over til rettighedshaverne.

Et mindretal i ophavsretsudvalget er enig med flertallet i, at et ophavsretligt vederlag vil kunne bidrage til afhjælpning af en række principielle mangler ved den nuværende afgiftsordning, men kan ikke tilslutte sig et rent aftalelicenssystem, som giver rettighedshaverne mulighed for at nedlægge forbud mod, at deres værker udlånes gennem de offentlige biblioteker. Mindretallet peger på, at en eventuel ophavsretlig biblioteksafgift bør udformes som en aftalelicens kombineret med tvungen voldgift eller som en generel licensordning. Endelig anfører mindretallet, at de administrative, økono-